

Å leve i frykt.

Hver morgen spør vi hverandre hvordan natten har vært. Her er det mer enn en høflighetsfrase, det er alvorlig ment; har du måttet evakuere? Har du mistet noen nære og kjære? Har bomber, fly og droner holdt deg våken? Har barna vært redde? Vi i Norwac-teamet sover så trygt som man kan, her inne på sykehuset. Sykehuset er såkalt "deconflicted", og således ikke et militært mål -

men kan som alle andre plutselig få evakueringsordre med kort frist for å rømme til et annet sted. Jeg spurte "Naseer", en av kollegaene her, om han kjente seg tryggest ute i teltet sitt, eller inne på sykehuset. Til min overraskelse var han reddere på sykehuset enn på gaten. Grunnen? På gaten kan man bli truffet av en granat, og dø momentant. På sykehuset er han redd for at soldater kan komme og ta ham til fange og torturere ham. En rask død er bedre enn en langsom død i torturkammeret. Han hevder også at en rask død er bedre enn livet i Gaza under beleiring, beskytning og daglig kamp for mat og ly. Det er vanskelig å forestille seg.

"Ashraf", en sykepleier på post har plaster over det ene øyet, og bandasje på den ene armen. Jeg

har ikke ønsket å spørre direkte, men han fortalte spontant at han mistet det ene øyet, kona og og alle seks barna da huset hans ble bombet. "Jeg orker ikke lukten av blod" sier han. Lukten av sine egne barns blod - hvem kan holde ut det?

Mandag 2. september kom det inn tre skuddskader fra et "internt oppgjør". Den ene døde få minutter etter ankomst, den andre hadde skudd som gikk gjennom brystet, med svær blødning. I Norge kunne man forsøkt en akutt stor operasjon der man åpner brystkassen i akuttmottaket for å forsøke å redde pasienten. Hos denne pasienten ville det kanskje gitt ham 5% sjanse for å overleve. Her vurderte de at det var for lite til å bruke ("kaste bort") kirurgisk utstyr som det er knapphet på, og som andre mer sannsynlig vil ha nytte av.

Sykehuset har en del utstyr, men det er knapphet på helt elementære ting som kompresser, tekstil for å dekke operasjonsfeltet sterilt og sterile frakker til kirurgene. Lenge før vi reiste fra Norge, lastet vi en liten container med utstyr som vi visste at sykehuset trengte. Denne er dessverre fortsatt forsinket på grensen. Gaza er hermetisk lukket, og det er kun 23 hjelpearbeidere som slipper inn og ut hver tirsdag og torsdag. Det er daglig noen titals lastebiler med nødhjelp som kommer inn, men det reelle behovet er mange hundre lastebiler. På grenseovergangen i Kerem Shalom så vi et svært område med nødhjelp som sto i solen og ventet på klarering for videre innførsel i Gaza. Blant annet mange tonn med mat som råtner og muger.

Som sagt gjenåpnet sykehuset noen få dager før vi kom, og det er fortsatt i oppstartsfasen. Det er fortsatt mange pasienter som synes det er for farlig å komme seg til sykehus. Det betyr at det den første uken har vært mindre kirurgisk virksomhet enn forventet. Herman, Alice og Ann-Christin har fått gjort litt mer. Det er mange stygge infeksjoner i gamle skader. Alle vi snakker med forteller at dette er den verste krigen de har opplevd (og de har mange kriger å sammenligne med). Og nå har den vart i 11 måneder. Det vil ta lang tid

å gjenoppbygge landet, lang tid å lege alle infiserte sår og lang tid å bearbeide alle traumer. Mange amputerte lemmer må erstattes med proteser. Finnes det protese for en amputert barndom?

Fredag kveld hørte vi en kraftig bombe ikke langt fra oss. Noen minutter senere var vi i akuttmottaket, og til sammen seks pasienter kom inn: "Moona" er 10 måneder. Hun er grå av murpuss, og blod og grus i munnen. Hun blir lagt direkte på stålsengen fordi de ikke har nok madrasser. En rask undersøkelse avdekker ikke åpenbart alvorlige skader. Jeg får bære den lille jenta bort til røntgenavdelingen, og deretter tilbake til akuttmottaket. Jeg har lyst til å gi henne til moren, men det kommer da frem at hun er blitt drept i samme bombeangrep. Faren reiste til utlandet før krigen, og nå slipper ingen palestinere inn. Hun blir lagt i armene på tanten sin, og innlegges for lungeskader fra trykkbølgen.

Én kommer inn liggende på magen på en bære. Vi får snudd henne over på ryggen, og jeg hører svake hjertelyder. Men når vi kjenner på hodet, er det knust og det var ingen gjenværende reflekser i øyet. Når kollegaen lytter på hjertet er det ikke lenger lyd, og hun blir erklært død. Jeg hadde hørt de siste hjerteslagene.

Ytterligere én blir erklært død i akuttmottaket, og tre damer er lettere skadd med splint- og brannskader.

Jeg vil ikke beklage de grafiske beskrivelsene i dette reisebrevet. Historiene til "Moona", "Ashraf", "Nafir" og alle de andre skal ikke glemmes. Det er sant, jeg har sett det, jeg kjenner dem, jeg har hørt bombenedslagene, har hørt hjerteslagene ebbe ut og de fortjener at historien deres blir fortalt.

Martin.